

Gorenjec

St. 52. Leto XIX. - Kranj, 30. decembra 1935.

Uredništvo in uprava je v Kranju, Strossmajerjev trg št. 1. Telefon št. 73. „Gorenjec“ izhaja vsako soboto. Dopise sprejema uredništvo do srede zveče. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. — Naročnina za „Gorenjec“: celoletno 40 Din, polletno 20 Din, četrtletno 10 Din, pos. št. 1 Din.

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Kaj se Vam zdi o Kristusu?

Marksistični list „Delavec“, ki si pa seveda nadeva lep naslov „strokovni list“, je v 17. številki od dne 15. decembra 1935 priobčil za božično razmišljanje odlomek iz Beerove II. knjige socialnih bojev. V tem odlomku, kateremu naj bo v korist, res ne vemo, piše Beer, da se je Kristus rodil v razgretem, revolucionarnem ozračju kot sin neke rokodelske, tesarske rodbine iz Nazareta v severni Palestini. Nadalje se v dotičnem odlomku med drugimi neresnicami in potvorbami o Kristusu tudi trdi, da je bilo Jezusovo delo protinacionalno in njegova propaganda anarho-komunistična. Iz vsega odlomka pa jasno odseva zmeta in krivi nauk glede Kristusa, da je bil Kristus revolucionar, anarhist in seveda komunist tudi. Prav z nobeno besedo se ne omenja, da bi bil Kristus še kaj drugega kakor človek, da je bil namreč pravi in resnični Bog, ki je prišel na svet, da odreši človeški rod. Ker se list „Delavec“ razširja tudi med gorenjsko delavstvo je vsekakor primerno, da prinese „Gorenjec“ primerno pojasnilo in odgovor.

„Kaj se vam zdi o Kristusu?“ (Mt. 22. 42.) je nekoč vprašal Gospod svoje učence. In od tedaj se neprestano ponavlja to velevažno vprašanje, neprestano odmeva po zemlji in vsak človek mora biti na jasnem glede Kristusa. Čudovito na Kristusu osebno je, da ni mogoče iti mimo te osebe in jo morda ignorirati. Neko stališče mora vsak človek zavzeti do Kristusa. Ali se postavi človek ob Kristusovo stran in potuje z njim skozi življenje ali pa se Kristusu upre. Ali bo človek s Kristusom srečen ali pa bo brez Kristusa nesrečen. Če je Kristus Bog, potem moramo iti vsi brez izjeme za Kristusom, če pa Kristus ni Bog, potem je krščanstvo goljufija in sicer najstrašnejša goljufija, potem vse življenje ni drugega, kakor uganka, muka, neumnost ali kakor se je izrazil brezumni Voltair, strašna šala.

Da je bil Kristus velikanski pojav v zgodovini človeštva, dokazuje tudi ta okolščina, da hoče imeti Kristusa vsak pokret, vsaka stranka, vsaka duhovna struja za sebe. Nekateri so trdili in deloma še trdijo, da je bil Kristus socialdemokrat... da je bil Kristus komunist, da je bil Kristus prerok... da je bil najmodrejši človek, kar jih je kedaj živelo na svetu... da je bil najbolj idealni človek... da je bil največji učitelj in človekoljub... itd. Vse mogoče trdijo o Kristusu, samo tega pa nočejo izpovedati, da je bil Kristus pravi in resnični Bog.

I. Kristus je bil revolucionar, pravijo nekateri. Če besedo revolucijo tako razumevajo, kakor jo pač razumevamo, združeno z uničevanjem, požiganjem, prevratom in moritvijo, potem Kristus ni bil nikak revolucionar. Če pa razumemo besedo revolucija in revolucionar, potem pa lahko govorimo o Kristusu kot revolucionarju. S Kristusom se je začel nov svet, s Kristusom so pričeli šteti novo dobo v človeški zgodovini, ubogo Dete iz Betlehema je dvignilo človeštvo iz tečajev in to moremo imenovati brez vsakega dvoma največjo revolucijo kar jih je kedaj doživelo človeštvo. Samo pomislimo, kakšni nazori so vladali pred Kristusom o dostojanstvu človeka, sužnja, o družini, o ženi, o otrocih, o razmerju do bližnjega. Pogan si je mogel žene zamenjavati kakor ponošeno obleko. Otroke je izpostavljali, da se je znebil neprijetnega bremena. Poganski svet ni poznal sirotišnic, zavetišč in bolnišnic, poganstvo ni poznalo ljubezni do bližnjega. In nezasišeno je, kaj je gospodar še počel s sužnji.

Kristus je hotel vsemu temu odpomoči. Kristus je hotel ustvariti novega človeka in po človeku nov družabni red. Kristus ni prišel spreminjati žalostne podobe sveta z upori in revolucijami, marveč s tem, da je hotel spre-

meniti mišljenje človekovo; Kristusov nauk ni bil morda kakor dinamit, ki razstreljuje in uničuje, marveč je bil podoben kvasu, ki vse prekvasi in zboljšuje. Kristus ni nameraval zboljšati tedanjih razmer, da bi obsodil ves tedanji gospodarski red in zahteval njegovo odstranitev, marveč je Kristus hotel poboljšati ljudi in ti ljudje so ustvarjali boljši in dostojnejši gospodarski red. Kristusa moremo le toliko imenovati revolucionarja, kakor moremo imenovati pomladansko sonce, ki prinese novo življenje v naravo, imenovati revoucijonarjo.

II.

Drugi zopet trdijo, da je bil Kristus komunist, kar trdi odlomek v listu „Delavec“. V tem smislu, kakor mi pojmuemo komunizem, ki hoče prevreči ves dosedanji družabni red in je že povzročil toliko strašnih umorov, — Kristus prav gotovo ni bil komunist. Komunizem ne priznava lastninske pravice,

Kristus pa je potrdil 7. in 10. božjo zapoved. Če komunizem toliko pomeni, kakor razbojništvo, potem Kristus nikakor ni bil komunist, če pa komunizem pridiga ljubezen, poštenost in pravičnost, potem je bil Kristus komunist. Če pomeni komunist toliko, kakor vdreti v hišo svojega bližnjega, ga izropati in pobiti na tla, potem Kristus ni bil komunist, če pa pomeni komunist toliko, kakor lomiti kruh lačnim, napajati žejne, oblačiti nage, potem je bil Kristus komunist. Če je komunist toliko, kakor ptič pelikan, ki razkljuje svoje lastne prsi, da s krvjo hrani mladiče, potem je bil Kristus komunist.

Kristus ni bil revolucionar in komunist, kakor mi razumevamo besede v njihovem pomenu. Kaj pa je bil potem takem? Je bil morda samo fino čuteč in najbolj moder učitelj? Je bil morda samo najboljši človek? Je bil Kristus samo zgolj človek?

— : —

Kristus ni bil nihče drugi, kakor pravi in resnični Bog, kateremu gre vsa slava in čast. Nietzsche je zapisal naslednje bogokletne besede: „Če poslušamo zvonjenje ob nedeljah in praznikih, se moramo vprašati: Ali je to mogoče? In to zvonjenje naj velja nekemu Judu, ki je živel pred 2000 leti in trdil, da je bil sin božji, zaradi česar je bil končno tudi križan.“ Ta trditev, pravi Nietzsche, „je vendar brez podlage.“ Veliki cinik Nietzsche si sam sebi nasprotuje. Če bi za božanstvo Kristusovo ne imeli nobenega drugega dokaza — pa jih je seveda dovolj — kakor to, da že 2000 let zvonijo po vsem širnem svetu Kristusu v čast in slavo, bi bil že to zadosten dokaz, da Kristus ni samo človek, marveč da je pravi resnični Bog. Ali ni nespametno misliti, da bi Kristus, če bi bil zgolj človek, tako majestetično mogel kljubovati zobu časa in svetovne zgodovine. Že zgodovina sama izpričuje, da je bil Kristus pravi in resnični Bog.

Čudno se nam zdi, da je marksistični list „Delavec“ tako navdušen nad Beerovimi iznajdbami, zavijanji in lažmi, da jih ponatiskuje za slovensko delavstvo kot božično premišljevanje. Zalostno, da se dobijo ljudje, ki jih je rodila katoliška slovenska mati, pa pomagajo ubijati vero v božanstvo Kristusovo. Može in fantje, žene in dekleta, če vam vsiljujejo tako časopisje, ki taji božanstvo Kristusovo in hoče Kristusa napraviti za prvega anarhista, revolucionarja in komunist, potem vedite, da je greh če tako časopisje naročate, podpirate in čitate. Zavedajte se dobro, in vendar spregledajte, da tem listom ne gre za zboljšanje vašega bednega in težkega položaja, marveč njih naloga je, da ubijejo v vaših dušah vero v Boga, Kristusa in v verske resnice sploh. Takšni časopisi so resnični volkovi v ovčjih oblačilih.

Delavski Kranj

Starega patriarhalnega Kranja predvojnih let ni več. Onim ki smo še takega poznali in takrat morda rastli v njem, se zdi stari Kranj kot davni sanjavek rajskega rajskosti. Kakor pravljica iz naše resnične mladosti, ko smo doživljali lepo. Je v naših otrocih še naša stara naivnost? Bojimo se odgovora. Ali jim čas radia in življenja v radijskem tempu ni skrčil naivna leta na minimum? Fantazija jim drvi med avtomobili, k aeroplanom in športom vseh vrst. Naša je divjala za živino, ki so jo kranjske „štale“ neženirano pošiljale skozi „metropolo“ na pašo. Mesto nekdanje pesmi in šale po naših domovih zlasti v predmestju in okolici, tudi danes splošna pesem. A to je bolna pesem o krizi: „Oče je brez dela. Ta teden je delal le par dni, kot da druge dni ni treba jesti. Na uro zaslužim le dinar, dinar in pol.“ Tudi to je pesem, a pesem v prozi brez lepote, surovo kristalno čist naturalizem posebne vrste, ki ne blaži srca in ki ne vzgaja k lepemu. Samo razumu odpira oči, da stvari še jasnejše vidiš take, kot so. Črno in temno je v kolonah delavskih bišic po predmestjih, odkoder rijejo in se že spajajo z mestnimi. Nič manj mračno ni po tovarnah, ki so se usidrale tam, kjer je bilo nekoč že izven mesta. Zbežale so v polja, kot da s svojim svetom ne spadajo v družbo mestnih posestnikov. Kot ogromne kovnice za kruh tolikim in tolikim obkrožajo mesto, pred katerim je kot na dlani razgrnjena beda s siromaštvom in vsa tragedija naše moderne industrijske delavca.

Težko živi. Pod težkimi pogoji dela. Kje je njegova plača v primeri z jeseniškim tovarišem! A predno do dela in zaslužka dospo, padajo dnevno kilometri pod noge. Do 10 in še več. Zvečer spet na isto pot dolgih kilometrov. Za

poved, ki varjujejo privatno lastnino. Kristusu niso sledili samo revni galilejski ribiči, marveč tudi premožni ljudje, kakor Nikodem, Cahaj, Jožef iz Arimateje, Marta in Magdalena. Naš Gospod ni morda sanjal o nekem utopističnem družabnem redu, kjer bodo vsi ljudje živeli v nekem bajnem bogastvu, marveč je odkrito povedal: „Reveže boste vedno imeli med seboj.“

Čeprav pa Kristus ni bil komunist, vendar še ne sledi iz tega, da je imel Kristus za pravo to, da je bilo vse premoženje razdeljeno le med nekatere ljudi, ki so ga po mili volji izrabljali. Nikakor mu niso bile všeč tedanje gospodarske metode. Kristus ni bil nikak komunist, vendar najstrožje obsoja brezsrčne orgije, ki jih je uganjal tedanji kapitalizem z zlorabo privatne lastnine. On je pridigal: „Blagor usmiljenim, ker ti bodo usmiljenje dosegli (Mt. 5. 3.), on je nasvetoval bogatemu mladeniču, da naj svoje premoženje razdeli med uboge, ne samo to, Kristus tudi z boleštvom v srcu ugotavlja, kako težko bo šel bogatin v nebesa in v priliki o bogatinu in Lazarju bogatina obsoja, čeprav mu ničesar drugega ne očita, kakor trdosrčnost in brezsrčnost do revežev.

Če mi poznamo človeka v vsej svoji potankosti, potem moramo priznati: Kristus ni bil samo človek, ampak je bil neizmerno več. V njem je nekaj, kar se nikakor ne da spraviti v človeške oblike. Napoleon je dejal: „Jaz vem, kaj je človek, toda Kristus je bil več, kakor človek.“ Že pred Kristusom so živeli razni geniji, plemeniti ljudje in veliki talenti, a koncem vseh koncev so bili pač samo ljudje. Vsi modrijani, geniji in talenti starega in novega veka niso bili zmožni niti enega človeka duhovno preroditi. Kristus je pa na milijone in milijone ljudi duhovno prerodil, da so mu odprli svoja srca in duše. Po Kristusu so postali največji grešniki svetniki in plemeniti ljudje, roparji in morilci se so postali po Kristusu oni, h katerim se danes zatekamo in jih kličemo na pomoč. Oni, ki so bili od življenjskih bridkosti strti in uničeni, so po Kristusu postali potolaženi in se navzeli življenjskega optimizma. Kje so pa veliki ljudje vseh časov, pa naj se imenujejo Platon, Aristotel, Sokrat, Ciceron ali morda Marks, Lenin, Stalin ali kogar že hočete, ki bi bil zmožen enemu samemu umirajočemu človeku vlti tolažbo v njegovo dušo? Ves marksizem ne ve povedati niti eno ime ne.

„nameček“ pa ga danes požegna dež, jutri mu sivo blato rahla cesto, v obraz pa udarja sneg in burja. Noge si spočije v 10 urah in preko, to je res, ko vrši svoj posel pod nagnjenimi steklenimi strehami. Je slabo naš delavec. Posoda s kavo in kruhom mu samo navidezno podpira organizem. Redi ga ne, a v resnici ga izpodkopava. Nevidno sili v delavske vrste tuberkuloza. Počasi na tem teritoriju ustvarja kraljestvo, da bo žela nekoč s koso, ki je bila doslej mestu Kranju neznan bič.

Ako opazujemo gorenjsko metropolo skozi to lečo take stvarnosti in skozi perspektivo te točne in popolne slike, potem uvodna slika o blagostanju in prošlosti močno zatemi.

Ni pomoči za kranjskega delavca? Za boljše bodočnost? Je, v lastni organizaciji, ki jo mora dati izobrazba, strokovne in še druge — splošne. A objektivne, nepobarvane, tendenciozne. Tako organizacija mora kot nujna lastnost krasiti in krepiti predvsem sloga. V organizaciji pa bi morali vsi, vsi do zadnjega. Gorečim organizatorjem bi na tem polju ne zmanjkalo dela.

Kaj se je doslej izvršilo v tem smislu? Samo naši duhovniki so doslej pokazali pozitivno delovanje. Majete za glavo, ker je beseda o našem duhovniku? Kdo je v našem mestu ustanovil delavsko organizacijo? Svečenik. Na mnogih strokovnih sestankih je vodil k izobrazbi dolga leta spet naš duhovnik. Da ima kranjski delavec svoj dom, s sobo in zadostno hrano za par dinarjev, so največ delovali in se brigali isti gospodje iz duhovskega poklica. (Da ostali kranjčani z večjo naklonjenostjo ne gledajo na to institucijo, se moramo samo čuditi. Izdatnejša pomoč tej delavski trdnjavi bi bila samo revanš za to, kar naš delavec spusti v njihove žepce, visok procent svojega zaslužka. Modernih občin je ena od glavnih nalog vprav socialno udejstvovanje. Koliko naša razume in gleda skozi moderne „špegle“, bi vedel največ povedati zavod zunaj mesta, ki se imenuje Marijanišče in ki dela sporazumno z Vincencijevo konferenco!)

Čisto naravno je, da so katoliški duhovniki učitelji in resnični prijatelji delavstvu: Delajo po navodilih Onega, ki je vir resnice, a tudi ljubezni in milosti. Zato je resnica, da more samo resnična religija dati prve poglede na življenje in da je samo v njej rešitev socialnega vprašanja. A ta rešitev je zelo enostavna in preprosta. S pravičnostjo kar pa se ne doseže s pravičnostjo, more nadoknaditi ljubezen. Samo na verski podlagi moremo pričakovati poštenja, pravičnosti in široke ljubezni. Paradoks in čudno je, da srečo na tem svetu ustvarja samo katoliška vera, ki pridiga o samozataji in o drugem onem svetu. Zopet pa je res, da vse tostranska prizadevanja rode nezadovoljstvo

in kaos. Paradoks, in eden je večji od drugega.

Kako žalostno vlogo torej igrajo delavci iz drugih taborov. Da ne gredo vsi v naše katoliške strokovne organizacije, so jim napoti samo duhovniki, ker jim pridigajo v cerkvah „o nevšečnih“ stvarih. Tako se včasih sliši. Radi se umaknejo naši svečeniki. Verujte! Profita nimajo od tega najmanjšega, a psovke in nehvaležnost se gomili okrog njih. Ponavljam da je samo čudno, če delavci ne vstopijo v naše vrste, zgolj iz praktičnih razlogov!

Od drugod pa pomoči ni. Kdor si jo obeta, se močno vara. Tak delavec se tolče po glavi, kot pravimo. Kot da samemu sebi ne želi sreče. Socializem in socialnost sta dva pojma, ki ne gresta skupaj. Socializem je daleč od socialnosti, ne dela za socialno blaginjo. Socialist ni nič drugega kot parazit na delavskem telesu, na čigar račun vodja fino in salonsko živi. Koga je osrečil Marks? Veliko je vprašanje, ako je nje-

Vidni uspehi razumnega gospodarstva

Poslovna doba slavnega JNS režima na kranjskem rotovžu se bliža svojemu koncu — to vsi vidimo — to vsi čutijo.

Na način, ki je edinstven v zgodovini vseh občinskih volitev, kar jih je bilo dosedaj v kranjski občini in ki bo prav gotovo edinstven ostal, je bila izvoljena tako JNS večina, ki je obetala da bo brezpogojno poslušna edinemu predstavniku JNS režima ter njegovim ekspertom. Volilni zakon jim je dal tako veliko število odbornikov, kolikor jih ni imela, še nobena večina na kranjski občini. Ta JNS večina je imela tedaj prav vse predpogoje, ki si jih sploh more misliti za uspešno delovanje. Zavedajoč se svoje velike moči ter brezmejne podpore režima, je pričela takoj po končanil volitvah praktično izajati svoje velikopotezne načrte, ki jih je že v volilni borbi razglasila, in ki so obstojali bistveno predvsem v odstranitvi že tolikokrat navedenih „sramot“ prejšnjega občinskega odbora, to je sramote, da se je poplačal ves občinski dolg, da se je prihranilo za šolski fond ca 2 milijona Din in da so se pobirale le 35% doklade. Vse te sramote je JNS režim do danes že temeljito odstranil, kar dokazujejo že sama imena kakor kopalnišče, Prevola, trošarina, Narodni dom, da manj pomembnih za enkrat sploh ne imenujemo.

Vendar o vseh teh velikih uspehih danes nečemo pisati, osobito ker mislimo, da bo dovolj prilike o vsaki teh zadev na kompetentnejših mestih razpravljati, ter bo imela javnost potem še dovolj prilike, da se bo z njimi podrobneje seznanila.

Da hočemo razpravljati le o eni, sicer podrejeni zadevi ki pa je tipična za kranjsko občinsko gospodarstvo, da na majhnem primeru pokažemo kako se po našem mišljenju ne sme gospodariti z javnim premoženjem.

gov pokret res dober! Naj se kolektivizem imenuje marksizem, komunizem ali bolševizem, v praksi pomeni vedno samo osiromašenje in beraško palico. Grozne so posledice grandioznega poskusa v radikalni socialni ureditvi v sovjetski Rusiji. A ne varajte se! Prava slika sovjetske Rusije ni v tehničnih napravah, v vojaških tovarnah in ne v modernih laboratorijih, kamor od časa do časa z dovoljenjem more pogledati zapadnjak samo njihovega kova. Fotografija današnje Rusije so prevarani in razočarani kmetje po kolhozih, ki so umetno ustvarili — lakoto! A na drugi strani ta ogromna večina ruskih milijonov nima niti najmanjših človeških pravic. Ne morejo gospodariti ne s samim seboj, ne z otroci. Za vse misli manjšina vladajočih. In ta manjšina večini poklanja brano posebne vrste: knuto in ječe na severu in v Sibiriji. In to naj bo raj? In ako že ni raj, to naj bo socialna blaginja in sreča?!!

— Li.

Kolikor nam je znano, je edino večje javno delo, ki ga je JNS večina na kranjskem rotovžu započela ter tudi do konca izpeljala, javno stranišče, ki ga je kranjska občina te dni dogradila in sicer na tujem svetu na vrtu, ki je last Narodnega doma, povsem ob strani vsakega večjega prometa.

Pribiti je treba, da tega javnega dela vključ resnim pomislekom ni hotel nihče, s kakimi pritožbami motiti, ki bi bile gotovo uspešne, ker se je hotelo, da sedanja JNS večina vsaj eno zgradbo popolnoma dovrši, da bodo lahko naši potomci, kadar se bodo spominjali slavne JNS dobe v Kranju, omenjali kak viden spomenik, ki je nastal v tej dobi.

Vrt Narodnega doma ni imel nobenega stranišča, kar se je pri vsakem večjem obisku tega gostilniškega vrta pogrešalo. Na njem se je nahajala lesena lopa zgrajena, ob času in iz denarja o katerem bomo še veliko razpravljali, ki pa je bila v skrajno slabem stanju. Bila je nujna potreba za gostilniški vrt in pa za uspeh gostilne na tem vrtu, da se postavi nova, lepša in modernejša vrtna lopa, kakor je bila stara in da se postavi na vrtu tudi stranišče. Vključ ogromnim darilom, ki jih je JNS režim poklonil Narodnemu domu, ki je postal v času tega slavnega režima nekako njegov sedež, kar se je dokumentiralo zlasti s tem, da so zgolj ona društva imela v njem prostor, katerih predstavitelji so stali v prvih vrstah JNS bojevnikov. JNS večina kranjskega občinskega zastopa je že v svojem prvem proračunu postavila postavko 40.000 Din za napravo javnega stranišča in se je tedaj splošno po Kranju pripovedovalo, da bo to stranišče stalo za Narodnim domom. Ta namera se v prvem proračunskem letu ni izvršila, v drugem proračunskem letu je bila postavljena zopet postavka po 40.000 Din za javno stranišče in takoj so gospodarje od JNS razglasili, da pride na vrsto

zgradba novega za Narodni dom tako potrebnega poslopja.

Zakaj se je zbral ravno ta prostor kot najprimernejši, ne bomo sami razpravljali, ampak prepričamo našim čitateljem, da si sami na to vprašanje dajo odgovor.

Ugotoviti moramo samo dejstvo, da je prostor kamor se je ta nova zgradba postavila za svoj resničen namen zelo malo primerna in vsak otrok v Kranju vidi, da je promet na vseh drugih dohodih v mesto Kranj mnogo večji, kakor pa ravno na izbranem mestu. Ne poznamo razmere, da bi kranjska občina, pa tudi običajno ne druge občine gradile svoje naprave na tujem svetu in zanj plačevale najemnino. Kranjska občinska JNS večina pa je sklenila, da se zgradi nova higijenska naprava na tujem svetu, na svetu, ki je last Narodnega doma. Ta svet je kranjska občina prodala pred leti zadruzi Narodni dom po 1 Din za kvadratni meter. Poleg tega je kranjska občina z različnimi dajatvami prispevala h gradbenim stroškom z zneskom, ki gre v mnoge stotisočake. Končno je JNS režim dosegel, da je Mestna hranilnica odpustila Narodnemu domu plačevanje vseh obresti za njen dolg, ki znaša letno kar nad 100.000 Din. Vključ vsem tem velikim naklonitvam, ki jih je uživala zadruga Narodni dom, pa je bilo potrebno, da se za odstop za prepuščitev uporabe sveta za zgradbo javnega stranišča, Narodni dom še posebej bogato poplača. Ne poznamo še do prve natančno vse pogoje pogodbe med Kranjsko občino in zadrugo Narodni dom, vendar kolikor se v javnosti pripoveduje, mora Mestna občina Narodnemu domu plačevati letno za uporabo sveta, na katerem stoji nova zgradba 500 Din. Razen tega je Mestna občina postavila novo lepo veliko vrtno lopo ter določila en prostor te nove higijenske stavbe za uporabo gostilniškega vrta. Zgradba stranišča in vrtno lopo je veljala 39.000 Din. Za nadzorstvo pa je Mestna občina najela uslužbenca sres. načelstva v Kranju g. Milana Košnika proti honorarju 1200 Din. Koliko je še drugih stroškov ne vemo. Zgradba tega poslopja je znašala tedaj nekaj čez 40.000 Din. Vse to smo zato tako obširno opisali, ker smo hoteli na majhnem primeru pokazati, kako se v Kranju gospodarji in ker smo mnenja, da se tako ne sme v Kranju več gospodariti. Po našem mnenju je bila ta stavba zgrajena edinole v korist Narodnemu domu in če je hotela občina Narodnemu domu pomagati, naj bi to od vsega pričetka tudi javno razglasila.

Kmečka zveza ustanovljena

Vsi slovenski kmetje bodo z veseljem pozdravili ustanovitev njim tako potrebne Kmečke zveze. Kmečka zveza je bila pred letom 1928 politična. Sama Kmečka zveza je na občnem zboru sklenila, da ne bo politična ampak samo stanovska organizacija vseh kmetov. Prišel pa je čas trpljenja, naša društva so bila razpuščena. Nikdo ni vprašal ali se to in to društvo udeležuje politično ali samo strokovno. Vse

Lavtižar Josip:

Junaška doba Slovencev

Zgodovinska povest iz 15. stoletja. Godi se na Gorenjskem ob času turških vpadov.

(Nadaljevanje.)

Po smrti cesarja Friderika, vladajočega od 1455 do 1495, torej skoro 60 let je nastopil vlado njegov sin, Maksimilijan star takrat 45 let. Imenujejo ga „zadnjega viteza“, ker je bil plemenit zastopnik starega viteštva. Imel je bister um, živahen značaj in za vse dobro vneto srce. Rad se je vadil v viteških igrah, za katere si je pridobil toliko spretnost, da je veljal za najboljšega borilca svoje dobe. Zanimivo je vedeti, da se je učil tudi slovenskega jezika, menda zaradi odredbe cesarja Karla IV., ki je v „zlati buli“ določil, da mora nemški cesar govoriti vsaj en slovanski jezik. V slovenščini ga je poučeval Tomaž Perlokar, Slovenec iz Celja. Ta učeni duhovnik je bil že poprej tajni svetnik cesarja Friderika in njegov dvorni pridigar. Za svoje zasluge pri Maksimilijanovi vzgoji je postal dunajski prošt in slednjič škof v Kostnici (Konstanz).

Vitez Krištof Lamberg, poveljnik deželne brambe v Ljubljani, je bil povabljen tudi k viteškim igram. Vsi so občudovali njegovo telesno moč in spretnost v borbah. Zgodovinarji poročajo, da se je skušal v turnirju s samim cesarjem Maksimilijanom. Kako se je razveselil Krištof, da je dobil na Dunaju tudi svojega prijatelja izza mladostnih let, Jurija Sladkonijo! In kaj je bil takrat Slatkonja? Dunajski nadškof. Torej zopet kranjski rojak tako visok cerkveni dostojanstve-

nik. Poleg tega je vodil Slatkonja kot posebno več glasbenik tudi cesarski pevski zbor.

Še enkrat srečamo Krištofa Lamberga, nekdanjega gutenberškega grofiča, v cesarskem glavnem mestu. To pot nam ga opisuje slovenska narodna pesem „Pegam in Lambergar“, ki jo je zabeležil Valentin Vodnik. Narodna pesem pozna le Krištofa Lamberga in njemu priznava lastnosti vse njegove rodovine: junastvo, moč, vdanost vladarju in borbo zoper hudobijo. Pegam pa je predstavnik zlobnega človeka, ki mora podleči pravici. Narodna pesem pripoveduje:

Na Dunaju stoji lipa, pod njenimi vejami je miza, okrog nje so stoli, na katerih sedi gospoda in med njimi sam cesar Maksimilijan, ki govori:

Po moji misli se mi zdi, kraljevstvu našmu glihe ni.

Tedaj je mimo prihajal Pegam. Slišal je cesarjeve besede ter odvrnil:

Kaj pravim vam, gospodje vi, so prazni vaš pogovori, imate veliko gospodarstvo, pa ne junaka pod seboj, kateri bi skušil se z menoj.

Na to cesar:

Kaj češ vprašati me za to? Imam ga, da t' presedal bo, na Kranjski zemlji mi živi, kjer se na Kamnu govori, prebiva Krištof Lamberg tam, te v pest želi dobiti sam.

Pegam odgovarja samozavestno, kakor bi ne bilo junaka, njemu enakega:

Kar hitro pišite mu list, doma pusti naj vse na stran, pridirja meni naj u bran.

Maksimilijan ukaže, naj takoj dobijo človeka, ki ponese v gorato kranjsko deželo pismo z naro-

čilom, da pride prej ko mogoče Krištof Lamberg na Dunaj, borit se s Peganom. Dobili so fantiča, ki je odšel zvečer z Dunaja, zjutraj je bil pa že v Trziču. Tekel je tako hitro, kakor bi ga bil sam zlod podil. V Trziču so mu pokazali pot na Kamen pri Begunjah. V grajski lini je stala Krištofova mati Agneza. Videla je, kako naglo teče fantič proti gradu in rekla Krištofu, kakor bi jej bilo že znano, kaj vse to pomeni:

Konjiča 'maš kot ptičico, on zlato je pšeničico, pa kaj jaz pravim, Krištofe, le dobro ti poslušaj me: Hudiča ima Pegam dva, premagal bodeš ti oba, le glej, da t' ne zapelja. Če bodeš videl tri glavč, dve stranski njemu pust' obč, na srednjo naj ti sablja gre.

Krištof je oblekel viteško opravo, zasedel konja, podal materi roko, brez prenehanja jahal ter se ustavil še le na Dunaju.

In Pegam tako govori: Naj se preveč ti ne mudi, al' hočeš kaj počakati, al' češ se precej mahati in svojo glavo vagati?

Krištof:

Ne bom se dolgo jaz mudi, na Kranjskem sem še večeraj bil.

Šla sta na dunajsko polje in trikrat zadirjala drug proti drugemu. Pri prvem napadu sta se le malo na ušesih opraskala. Pri drugem je bil Krištof nekoliko krvav, zgodilo se mu pa ni nič hudega.

Ko v tretje skupaj prideta, takrat se dobro počita, za vselej boj odločita.

Srečno novo leto želi vsem cenj. odjemalcem

Pernuš Ivan

trg. z usnjem in čevljarskimi potrebščinami ter izdelovanje gornjih delov čevljev

Naznanjam cenj. občinstvu, da se bom s 1. januarjem preselil v hišo g. Majdiča (poleg Kovine). Priporočam se za nadaljno naklonjenost. Postregel bom vedno z dobrim blagom po nizkih cenah.

Vsem mojim cenj. odjemalkam in odjemalcem želim srečno in blagoslovljeno novo leto in se za nadaljno naklonjenost priporočam

Klemenčič Janez

mesar
KRANJ, Bleiweisova 21.

Srečno in zadovoljno Novo leto želim svojim cenj. odjemalcem brata

Franc in Alojzij Perčič

stavbeno in pohištveno mizarstvo
RUPA PRI KRANJU

Srečno novo leto želim vsem cenj. odjemalcem

Anica in Franc Okoren

SENCUR PRI KRANJU
ter se priporočata za nadaljni obisk.

VINA

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0-50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Slike za legitimacije, 4 komade samo Din 25.— pri

fotografu JUG - Kranj

(sedaj nasproti trgovine Savnik.)

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Tonejz tapetnik, v hiši g. F. Azmana.

Priporočam svojo zalogo vsch vrst dežnikov. Sprejemajo se popravila in preobleke. Izvršujem jih točno in solidno

Jenko Alojzij

dežnikar

KRANJ (poleg trgovine A. Jazbec)

Nove citre za vsako sprejemljivo ceno prodam. Naslov v upravi.

Važno! Modroce! Otomane, spalne divane itd. izvršuje solidno in po nizki ceni Bernard Maks, tapetnik, poleg Stare pošte, Kranj.

20 letna gospodična z dovršeno meščansko in trgovsko šolo išče službo. Plača po dogovoru. Naslov v upravi.

Odda se lepo stanovanje 2 sobi in kuhinja Sejmišče št. 2.

Ženini in neveste

Najlepšo in najcenejšo fotografijo tudi povečavo Vam naredi

Fotograf

JUG - Kranj

(Sedaj nasproti trgovine Savnik)

Pri naročilu 6 razglednic 1 veliko sliko brezplačno. Pridem tudi slikat na dom brez poviška cene.

Za ženske in neveste lepa izbira

Oglejte si bogato izložbo, kar ni v izloži je v trgovini

B. RANGUS - KRANJ

Ogled in informacije, brezobvezno. Vaš interes je, da si pred nakupom ogledate ceno in kvaliteto izvršujejo!

Popravila se točno in strokovno

Vsem cenj. odjemalcem želim srečno in zadovoljno Novo leto!

Vsem cenj. odjemalcem želi srečno in zadovoljno Novo leto!

Anton Šinkovec

vrvarna — KRANJ

Pozor ženini in neveste!

Če hočete imeti dobre postelje, pridite, nudim Vam veliko izbiro gradna (cvilha) žime, morske trave, vzmeti (fedrov) vrvi za perilo, cvilšne vreče. — Dalje nudim razno vrvarsko blago lastnega izdelka kakor: Štrange, uzde, vrvi, motvoz, sukanec, dreto, razne mreže, gurte, jermena, biče, bičevnike i. t. d. V izdelavo prevzamem vsako količino prediva.

„Runo“ Tržič

nudi za zimo

Garantirano nepremojljivo juhtovino

boks

ševrete

usnje za moderno damsko konfekcijo (pasove, in dr.)

usnje za suknjiče itd. itd.

Vsem cenj. odjemalcem želimo srečno in zadovoljno Novo leto!

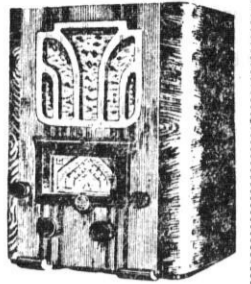
Srečno novo leto želim vsem svojim sorodnikom, znancem in odjemalcem

Lovro Benedičič

čevljar — Ševlje

Ali želite

brezplačen radio aparat?

Še danes se oglasite pri

B. ŠINKOVCU - KRANJ

za informacije.

PHILIPS RADIO

Zadružna gospodarska banka d. d. Ljubljana
podružnica v Kranju

želi vsem svojim p. t. poslovnim prijateljem uspešno poslovno leto 1936 in se priporoča za vse bančne posle.

Nezadolžena

Kranjska mestna občina, koje davčna moč je izredno velika

jamči

za vse Vaše vloge pri

Mestni hranilnici.

V tako ugodnem položaju ni nobena druga mestna hranilnica Drav. banovine. Zato brez **bojazni** svojo gotovino plodonosno, naložite v Mestno hranilnico, kjer Vam je vedno na razpolago!

Zavračajte predsodke!

Hranilne knjižice kranjske Mestne hranilnice predstavljajo **polno vrednost.**